

PIIRIÜLESE KESKKONNAMÕJU HINDAMISE KONVENTSIOONI KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE PROTOKOLL

Käesoleva protokoll on osalised,

pidades tähtsaks keskkonnakaalutluste, sealhulgas tervisekaalutluste arvesse võtmist kavade ja programmide ning asjakohases ulatuses poliitika ja õigustloovate aktide koostamisel ja vastuvõtmisel,

kohustudes edendama säästvat arengut ja võttes selle aluseks 1992. aastal Rio de Janeiro (Brasiilias) toimunud ÜRO keskkonna- ja arengukonverentsi otsused, eelkõige Rio de Janeiro keskkonna- ja arengudeklaratsiooni põhimõtted 4 ja 10 ning Agenda 21, samuti kolmanda ministrite keskkonna- ja tervisekonverentsi (London, 1999) ning Johannesburgi (Lõuna-Aafrika, 2002) ülemaailmse säästva arengu tippkohtumise tulemused,

pidades silmas piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsiooni, mis sõlmiti 25. veebruaril 1991 Espoos (Soomes), ja konventsiooniosaliste 26. ja 27. veebruaril 2001 Sofias vastuvõetud otsust II/9, millega otsustati koostada juriidiliselt siduv protokoll keskkonnamõju strateegilise hindamise kohta,

tunnistades keskkonnamõju strateegilise hindamise olulisust kavade, programmide ja asjakohases ulatuses poliitika ning õigustloovate aktide koostamisel ja vastuvõtmisel ning seda, et kavade, programmide, poliitika ja õigustloovate aktide laiem hindamine keskkonnamõju põhimõtete seisukohalt tugevdab ka edaspidi neis olulise keskkonnamõju süstemaatilist analüüsi,

tunnustades Århusis (Taanis) 25. juunil 1998 sõlmitud keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnanähtude otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni ja võttes arvesse osaliste esimesel koosolekul vastuvõetud Lucca deklaratsiooni asjakohaseid lõikeid,

olles seetõttu teadlikud, kui tähtis on sätestada üldsuse osalemine keskkonnamõju strateegilises hindamises,

tõdedes, et nii praegusele põlvkonnale kui ka järgmistele põlvkondadele toob kasu, kui keskkonnamõju strateegilise hindamise lahutamatu osana võetakse arvesse vajadust kaitsta ja parandada inimese tervist, ning tunnistades Maailma Tervishoiuorganisatsiooni juhtimisel selles valdkonnas tehtavat tööd,

olles teadlikud rahvusvahelise koostöö tõhustamise vajadusest ja rahvusvahelise koostöö tähtsusest, et teha piiriülese mõju hindamisel kindlaks, mida kavandatavad kavad ja programmid ning teatavas ulatuses poliitika ja õigustloovate aktid keskkonnale, sealhulgas tervisele avaldavad,

on kokku leppinud järgmises.

Artikkel I EESMÄRK

Käesoleva protokoll on kindlustada keskkonnakaitse, sealhulgas tervisekaitse kõrge tase:

(a) tagades, et keskkonna-, sealhulgas tervisekaalutlused võetakse põhjalikult arvesse kavade ja programmide koostamisel;

- (b) aidates pöörata tähelepanu keskkonna-, sealhulgas terviseprobleemidele poliitika ja õigustloovate aktide väljatöötamisel;
- (c) kehtestades keskkonnamõju strateegilise hindamise selge, läbipaistev ja tõhus menetlus;
- (d) sätestades üldsuse osalemise keskkonnamõju strateegilises hindamises;
- (e) integreerides sel viisil keskkonna-, sealhulgas tervisekaalutlused, säästva arengu edendamise meetmetesse ja vahenditesse.

Artikkel 2 MÕISTED

Käesolevas protokollis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. *Konventsioon* – piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsioon.
2. *Osaline* – käesoleva protokollis osaline, kui tekstist ei tulene teisiti.
3. *Päritolupool* – käesoleva protokollis osaline või osalised, kelle jurisdiktsiooni all kava või programmi koostamine on kavandatud.
4. *Mõjutatav pool* – käesoleva protokollis osaline või osalised, keda kava või programmi elluviimisega kaasnev piiriülene mõju keskkonnale, sealhulgas tervisele, tõenäoliselt puudutab.
5. *Kavad ja programmid* – kavad ja programmid ja nende muudatused, mida:
 - (a) nõutakse õigustloovate ja haldusnormidega;
 - (b) mille koostab ja (või) võtab vastu asutus või mille koostab asutus vastuvõtmiseks parlamendi või valitsuse ametliku menetluse kaudu.
6. *Keskkonnamõju strateegiline hindamine* – tõenäoliselt keskkonnale, sealhulgas tervisele, avalduva mõju hindamine, mis hõlmab keskkonnamõju hindamise aruande ulatuse kindlaksmääramist ja aruande koostamist, üldsuse osalemise ja konsultatsioonide korraldamist, kavas või programmis keskkonnamõju hindamise aruande tulemuste ning üldsuse osalemise ja konsultatsioonide tulemuste arvessevõtmist.
7. *Keskkonnamõju, sealhulgas tervisemõju* – kõik tegurid, mis mõjutavad keskkonda, sealhulgas inimese tervist, taimestikku, loomastikku, elustiku mitmekesisust, pinnast, kliimat, õhku, vett, maastikku, kasvukohti, ainelist vara, kulutuuriärandit, ja nende tegurite vastastikmõju.
8. *Üldsus* – üks või mitu füüsilist või juriidilist isikut ja vastavalt riigisisestele õigustloovatele aktidele või tavadele nende ühendused, organisatsioonid või rühmad.

Artikkel 3 ÜLDSÄTTED

1. Iga osaline võtab vajalikke seadusandlikke, haldus- ja muid asjakohaseid meetmeid käesoleva protokollis selgeks ja läbipaistvaks rakendamiseks.
2. Iga osaline püüab tagada, et ametnikud ja asutused abistavad ja juhendavad avalikkust protokolliga hõlmatud küsimustes.
3. Iga osaline sätestab, kuidas tunnustada ja toetada ühendusi, organisatsioone või rühmi, kes edendavad keskkonna-, sealhulgas tervisekaitset protokollis raames.

4. Käesoleva protokolliga sääted ei mõjuta osalise õigust säilitada või kehtestada lisameetmeid protokolliga reguleeritud küsimustes.

5. Iga osaline edendab käesoleva protokolliga eesmärgi asjakohastes rahvusvahelistes otsustamismenetlustes ja vastavates rahvusvahelistes organisatsioonides tehtava töö kaudu.

6. Iga osaline tagab, et protokolliga sätetega kohaselt oma õigusi kasutavaid isikuid nende osalemise eest mingil viisil ei karistata, jälitata ega ahistata. See säte ei mõjuta riigisiseseid kohtute volitusi põhjendatud kulutusi kohtumenetluse kaudu välja mõista.

7. Protokolliga asjakohaste sätetega ulatuses on üldsusel võimalik oma õigusi teostada, ilma et kedagi diskrimineeritaks kodakondsuse, rahvuse või elukoha tõttu või juriidilist isikut diskrimineeritaks tema registreeritud asukoha või tegeliku tegevuskoha tõttu.

Artikkel 4

KAVADE JA PROGRAMMIDE KOHALDAMISALA

1. Iga osaline tagab lõigetes 2, 3 ja 4 nimetatud, tõenäoliselt olulise keskkonna-, sealhulgas tervise- ja arengukavade ja programmide keskkonnamõju strateegilise hindamise.

2. Tehakse põllumajanduse, metsanduse, kalanduse, energeetika, tööstuse, sealhulgas kaevandamise, transpordi, regionaalarengu, jäätmehoolduse, veemajanduse, telekommunikatsiooni, turismi, asulaplaneerimise või maakasutuse valdkonnas koostatavate kavade ja programmide keskkonnamõju strateegiline hindamine, kui need kavad ja programmid loovad raamistikule tulevikus tegevusloa saamiseks I lisas loetletud projektidele ja kõikidele muudele II lisas loetletud projektidele, millele tuleb teha keskkonnamõju hindamine riigisiseste õigustloovate aktide kohaselt.

3. Muude kui lõikes 2 nimetatud kavade ja programmide osas, millega luuakse raamistikule tulevikus nõusoleku saamiseks projektidele, keskkonnamõju strateegiline hindamine tehakse juhul, kui osaline seda otsustab vastavalt artikli 5 lõikele 1.

4. Lõikes 2 nimetatud kavade ja programmide osas, millega määratakse kindlaks väikese piirkonna kasutamine kohalikul tasandil, ning lõikes 2 nimetatud kavade ja programmide väiksemate muudatuste osas tuleb keskkonnamõju strateegiline hindamine teha ainult siis, kui osaline seda otsustab vastavalt artikli 5 lõikele 1.

5. Protokolliga ei kohaldata:

- (a) kavade ja programmide suhtes, mille ainus eesmärk on seotud riigi julgeoleku või tsiviilkaitsega.
- (b) finants- või eelarvekavade ja –programmide suhtes.

Artikkel 5

EELHINDAMINE

1. Iga osaline otsustab üksikjuhtumite uurimise või kava- ja programmiliikide kindlaksmääramise või mõlema lähenemisviisi ühitamise teel, kas artikli 4 lõigetes 3 ja 4 nimetatud kavadel ja programmidel on tõenäoliselt oluline mõju keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele. Selleks võtab iga osaline kõikidel juhtudel arvesse III lisas sätestatud kriteeriume.

2. Iga osaline tagab, et lõikes 1 nimetatud menetluste kohaldamisel konsulteeritakse artikli 9 lõikes 1 nimetatud keskkonna- ja tervishoiuasutustega.

3. Asjakohases ulatuses püüab iga osaline võimaldada üldsusel osaleda käesoleva artikli kohaste

kavade ja programmide eelhindamisel.

4. Iga osaline tagab, et lõike 1 kohaselt tehtud järeldused, sealhulgas põhjused, miks keskkonnamõju strateegilist hindamist ei ole vaja teha, on üldsusele õigeaegselt kättesaadavad avalike teadaannete või muude asjakohaste vahendite, näiteks elektroonilise ajakirjanduse abil.

Artikkel 6

ULATUSE KINDLAKSMÄÄRAMINE

1. Iga osaline kehtestab keskkonnamõju hindamise aruandes esitatava artikli 7 lõike 2 kohase teabe kindlaksmääramise korra.

2. Iga osaline tagab, et keskkonnamõju hindamise aruandes esitatava asjakohase teabe kindlaksmääramisel konsulteeritakse artikli 9 lõikes 1 nimetatud keskkonna- ja tervishoiuasutustega.

3. Iga osaline püüab asjakohases ulatuses võimaldada üldsusel osaleda keskkonnamõju hindamise aruandes esitatava teabe kindlaksmääramisel.

Artikkel 7

KESKKONNAMÕJU HINDAMISE ARUANNE

1. Iga osaline tagab, et nende kavade ja projektide kohta, millele tuleb teha keskkonnamõju strateegiline hindamine, koostatakse keskkonnamõju hindamise aruanne.

2. Keskkonnamõju hindamise aruandes kirjeldatakse ja hinnatakse artiklis 6 kindlaksmääratu kohaselt kava või programmi ja nende reaalsete alternatiivide rakendamisest tulenevat tõenäolist olulist mõju keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele. Aruanne sisaldab IV lisas nimetatud teavet, mida võib põhjendatult nõuda, võttes arvesse:

- (a) olemasolevaid teadmisi ja hindamisviise;
- (b) kava või programmi sisu ja üksikasjalikkuse taset ning selle etappi otsustamismenetluses;
- (c) üldsuse huve;
- (d) otsuseid tegeva organi teabevajadusi.

3. Iga osaline tagab keskkonnamõju hindamise aruannete piisava kvaliteedi, et see vastaks protokollile nõuetele.

Artikkel 8

ÜLDSUSE OSALEMINE

1. Iga osaline tagab varajased, õigeaegsed ja tõhusad võimalused – kui kõik võimalused on veel avatud – üldsuse osalemiseks kavade ja programmide elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegilisel hindamisel.

2. Iga osaline tagab kava või programmi eelnõu ja keskkonnamõju hindamise aruande õigeaegse kättesaadavuse üldsusele, kasutades elektroonilist ajakirjandust ja muid asjakohaseid vahendeid.

3. Iga osaline tagab, et lõigete 1 ja 4 kohaldamiseks määratakse kindlaks asjaomane üldsus, sealhulgas valitsusvälised organisatsioonid.

4. Iga osaline tagab, et lõikes 3 nimetatud üldsusel on võimalus kava või programmi eelnõu ja keskkonnamõju hindamise aruande kohta avaldada arvamust mõistliku ajavahemiku jooksul.

5. Iga osaline tagab, et üldsuse teavitamise ja asjaomase üldsusega konsulteerimise üksikasjaline kord määratakse kindlaks ja tehakse üldsusele teatavaks. Selleks võtab iga osaline asjakohases

ulatuses arvesse V lisas nimetatut.

Artikkel 9

KESKKONNA- JA TERVISHOIUASUTUSTEGA KONSULTEERIMINE

1. Iga osaline määrab asutused, kellega tuleb konsulteerida ja keda tõenäoliselt puudutab nende ainuomaste keskkonna- või tervisealaste tööülesannete tõttu kavade või programmide rakendamisega kaasnev mõju keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele.
2. Kava või programmi eelnõu ja keskkonnamõju hindamise aruanne tehakse kättesaadavaks lõikes 1 nimetatud asutustele.
3. Iga osaline tagab, et lõikes 1 nimetatud asutustele antakse varakult, õigeaegselt ja tõhusal viisil võimalus kava või programmi eelnõu ja keskkonnamõju hindamise aruande kohta arvamust avaldada.
4. Iga osaline määrab kindlaks lõikes 1 osutatud keskkonna- ja tervishoiuasutuste teavitamise ja nendega konsulteerimise üksikasjaliku korra.

Artikkel 10

PIIRIÜLESED KONSULTATSIOONID

1. Kui päritolupool leiab, et kava või programmi rakendamisel võib avalduda tõenäoliselt oluline piiriülene mõju keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele, või kui tõenäoliselt oluliselt mõjutatav pool nõuab, peab päritolupool teavitama mõjutatavat poolt niipea kui võimalik, kuid hiljemalt enne kava või programmi vastuvõtmist.
2. Teatis sisaldab muu hulgas:
 - (a) Kava või programmi eelnõu ja keskkonnamõju hindamise aruannet, mis sisaldab teavet selle võimaliku piiriülese mõju kohta keskkonnale, sealhulgas tervisele.
 - (b) Teavet otsustamismenetluse kohta, sealhulgas kommentaaride esitamise reaalsel ajakava.
3. Mõjutatav pool teatab teatises määratud aja jooksul päritolupoolele, kas ta soovib enne kava või programmi vastuvõtmist konsulteerida, ja kui ta soovib, alustavad asjaomased osalised konsultatsioone, mis käsitlevad kava või programmi rakendamisest tulenevat tõenäolist mõju keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele, ning meetmeid, mis on ette nähtud negatiivse mõju vältimiseks, vähendamiseks või leevendamiseks.
4. Kui niisugused konsultatsioonid toimuvad, lepivad asjaomased osalised kokku üksikasjalikus korras, millega tagatakse, et mõjutatava poole üldsust ja artikli 9 lõikes 1 nimetatud asutusi teavitatakse ning antakse võimalus mõistliku ajavahemiku jooksul esitada oma arvamus kava või programmi eelnõu ja keskkonnamõju hindamise aruande kohta.

Artikkel 11

OTSUS

1. Iga osaline tagab, et kava või programmi vastuvõtmisel võetakse nõuetekohaselt arvesse:
 - (a) Keskkonnamõju hindamise aruande järeldusi.
 - (b) Keskkonnamõju hindamise aruandes määratud negatiivse mõju vältimise, vähendamise või leevendamise meetmeid.
 - (c) Artiklite 8–10 kohaselt saadud kommentaare.
2. Iga osaline tagab, et kui kava või programm on vastu võetud, teatatakse sellest üldsusele, artikli 9

lõikes 1 nimetatud asutustele ja artikli 10 kohaselt konsulteeritud osalistele ning see kava või programm tehakse neile kättesaadavaks koos kokkuvõtva avaldusega selle kohta, kuidas keskkonna-, sealhulgas tervisekaalutlused on sellesse integreeritud, kuidas artiklite 8–10 kohaselt saadud kommentaarid on arvesse võetud, ning põhjendusega, miks see on teiste mõistlike alternatiivide hulgast valitud.

Artikkel 12 SEIRE

1. Iga osaline seirab artikli 11 kohaselt vastuvõetud kavade või programmide rakendamise kaasnemat olulist mõju keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele, et muu hulgas varakult kindlaks määrata ettenägematu kahjulik mõju ning võtta kohaseid heastavaid meetmeid.

2. Seire tulemused tehakse riigisiseste õigustloovate aktide kohaselt teatavaks artikli 9 lõikes 1 nimetatud asutustele ja üldsusele.

Artikkel 13 POLIITIKA JA ÕIGUSTLOOVAD AKTID

1. Iga osaline püüab tagada, et keskkonna-, sealhulgas tervisekaalutlusi võetakse asjakohases ulatuses arvesse ja kaasatakse poliitika ning õigustloovate aktide eelnõude ettevalmistamisse, kui neil on tõenäoliselt oluline mõju keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele.

2. Lõike 1 kohaldamisel võtab iga osaline arvesse käesoleva protokolliga asjakohaseid põhimõtteid ja osi.

3. Iga osaline määrab vajadusel tegutsemiskorra, et lõike 1 kohaselt kohustuda arvesse võtma keskkonna-, sealhulgas tervisekaalutlusi, pidades silmas otsuste tegemise läbipaistvuse vajadust.

4. Iga osaline esitab aruande käesoleva artikli kohaldamise kohta konventsiooniosaliste koosolekul, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid.

Artikkel 14 KONVENTSIOONIOSALISTE KOOSOLEK, MIS TÄIDAB PROTOKOLLIOSALISTE KOOSOLEKU ÜLESANDEID

1. Konventsiooniosaliste koosolek täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid. Esimene konventsiooniosaliste koosolek, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, toimub hiljemalt ühe aasta möödumisel käesoleva protokolliga jõustumise päevast koos konventsiooniosaliste koosolekuga, kui selle toimumine on kavandatud sellesse ajavahemikku. Järgmised konventsiooniosaliste koosolekud, mis täidavad käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, peetakse koos konventsiooniosaliste koosolekutega, kui konventsiooniosaliste koosolek, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, ei otsusta teisiti.

2. Konventsiooniosalised, kes ei ole käesoleva protokolliga osalised, võivad vaatlejatena osa võtta konventsiooniosaliste koosoleku kõikidest istungitest, mis täidavad käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid. Kui konventsiooniosaliste koosolek täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, võtavad käesolevat protokolliga käsitlevaid otsuseid vastu üksnes käesoleva protokolliga osalised.

3. Kui konventsiooniosaliste koosolek täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, asendatakse konventsiooniosalist esindav koosoleku büroo liige, kes samal ajal ei ole käesoleva protokolliga osaline, teise liikmega, kes valitakse käesoleva protokolliga osaliste hulgast.

4. Konventsiooniosaliste koosolek, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, jälgib korrapäraselt käesoleva protokolliga rakendamist ning selleks ta:

- (a) Vaatab läbi keskkonnamõju strateegilise hindamise poliitika ja meetodilised lähenemisviisid, et pidevalt täiendada käesolevas protokollis ettenähtud menetlusi.
- (b) Vaatab teavet, mis käsitleb keskkonnamõju strateegilisel hindamisel ja käesoleva protokolliga rakendamisel omandatud kogemusi.
- (c) Püüab vajaduse korral teha koostööd käesoleva protokolliga ülesannete täitmiseks vajalikku asjatundlikkust omavate pädevate asutustega ja kasutab nende teenuseid.
- (d) Asutab niisugused allorganid, mida ta peab käesoleva protokolliga rakendamisel vajalikuks.
- (e) Arutab ja võtab vajaduse korral vastu käesoleva protokolliga muudatusettepanekuid.
- (f) Kaalub ning võtab vastu lisameetmeid, sealhulgas käesoleva protokolliga ja konventsiooni alusel ühiselt rakendatavad meetmeid, mida võib vaja minna käesoleva protokolliga eesmärkide saavutamiseks.

5. Konventsiooniosaliste koosoleku töökorda kohaldatakse käesoleva protokolliga alusel *mutatis mutandis* välja arvatud juhul, kui osaliste koosolek, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, otsustab konsensuse alusel teisiti.

6. Esimesel konventsiooniosaliste koosolekul, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, arutatakse ja võetakse vastu protokolliga täitmise kontrollimise kord.

7. Iga osaline esitab ajavahemike järel, mille määrab konventsiooniosaliste koosolek, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, konventsiooniosaliste koosolekule, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, aruande meetmete kohta, mis ta protokolliga rakendamiseks on võtnud.

Artikkel 15

SEOS TEISTE RAHVUSVAHELISTE LEPINGUTEGA

Käesoleva protokolliga asjakohaseid sätteid kohaldatakse, piiramata Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsiooni, samuti keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni sätete kohaldamist.

Artikkel 16

HÄÄLEÕIGUS

1. Igal protokolliosalisel on üks hääl, välja arvatud lõikes 2 sätestatud juhul.

2. Piirkondlikel majanduskoostöö organisatsioonidel on oma pädevusse kuuluvates küsimustes nii palju hääli, kui palju nende liikmesriike on käesoleva protokolliga ühinenud. Sellised organisatsioonid ei kasuta oma hääleõigust, kui nende liikmesriigid seda õigust kasutavad, ning vastupidi.

Artikkel 17

SEKRETARIAAT

Konventsiooni artikli 13 alusel moodustatud sekretariaat täidab käesoleva protokolliga sekretariaadi ülesannet ja konventsiooni artikli 13 punktides a–c määratud sekretariaadi ülesandeid kohaldatakse käesoleva protokolliga suhtes *mutatis mutandis*.

Artikkel 18

LISAD

Protokolli lisad moodustavad protokolli lahutamatu osa.

Artikkel 19 PROTOKOLLI MUUDATUSED

1. Iga osaline võib teha ettepanekuid käesoleva protokolli muutmiseks.
2. Lõike 3 kohaselt kohaldatakse käesoleva protokolli suhtes muudatusettepanekute esitamise, vastuvõtmise ja jõustumise ning konventsiooni artikli 14 lõigetes 2–5 sätestatud konventsiooni muudatuste tegemise menetlust *mutatis mutandis*.
3. Protokolli kohaldamisel on muudatuse jõustumiseks vajaliku kolme neljandiku osaliste häälte arvestamise aluseks protokolli ratifitseerinud, heaks kiitnud või vastu võtnud osaliste arv muudatuse vastuvõtmise ajal.

Artikkel 20 VAIDLUSTE LAHENDAMINE

Konventsiooni artikli 15 vaidluste lahendamise sätteid kohaldatakse protokolli suhtes *mutatis mutandis*.

Artikkel 21 ALLAKIRJUTAMINE

Protokoll on avatud allakirjutamiseks Kiievis (Ukrainas) 21. maist kuni 23. maini 2003. a ning seejärel kuni 31. detsembrini 2003. a Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteris New Yorgis Euroopa Majanduskomisjoni liikmesriikidele ja riikidele, kellel on vastavalt Majandus- ja Sotsiaalnõukogu 28. märtsi 1947. aasta resolutsiooni 36 (IV) lõigetele 8 ja 11 Euroopa Majanduskomisjoni juures nõuandev staatus, ning Euroopa Majanduskomisjoni suveräänsetest liikmesriikidest moodustatud piirkondlikele majanduskoostöö organisatsioonidele, kellele nende liikmesriigid on andnud pädevuse käesoleva protokolliga reguleeritud küsimustes, sealhulgas pädevuse sõlmida nende küsimustega seotud lepinguid.

Artikkel 22 HOIULEVÕTJA

Protokolli hoiulevõtjaks on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär.

Artikkel 23 RATIFITSEERIMINE, VASTUVÕTMINE, HEAKSKIITMINE JA ÜHINEMINE

1. Artiklis 21 nimetatud protokolli allakirjastanud riigid ja piirkondlikud majanduskoostöö organisatsioonid peavad protokolli ratifitseerima, vastu võtma või heaks kiitma.
2. Protokoll on ühinemiseks avatud alates 1. jaanuarist 2004 artiklis 21 nimetatud riikidele ja piirkondlikele majanduskoostöö organisatsioonidele.
3. Kõik teised riigid, kellele ei ole lõikes 2 osutatud, kuid kes on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni liikmed, võivad protokolliga ühineda protokolliosaliste koosoleku ülesandeid täitva konventsiooniosaliste koosoleku nõusolekul.

4. Kõik artiklis 21 nimetatud piirkondliku majanduskoostöö organisatsioonid, kellest saavad käesoleva protokollis osalised, ilma et nende liikmesriigid oleksid osalised, on kohustatud täitma kõiki käesoleva protokollis kohaseid ülesandeid. Kui mõni sellise organisatsiooni liikmesriikidest on käesoleva protokollis osaline, võtavad organisatsioon ja selle liikmesriigid protokollist tulenevate kohustuste täitmiseks vastu neid kohustusi käsitlevad otsused. Sellisel juhul ei ole kõnealusel organisatsioonil ja selle liikmesriikidel õigust käesolevast protokollist tulenevaid õigusi samaaegselt teostada.

5. Ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirjas teatab artiklis 21 osutatud piirkondlik majanduskoostöö organisatsioon oma pädevuse ulatuse protokolliga reguleeritavates küsimustes. Need organisatsioonid teatavad hoiulevõtjale ka kõikidest asjakohastest muudatustest oma pädevuses.

Artikkel 24 JÕUSTUMINE

1. Protokoll jõustub üheksakümnendal päeval pärast seda, kui antakse hoiule kuueteistkümnes ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskiri.

2. Lõike 1 kohaldamisel ei arvestata artiklis 21 osutatud piirkondliku majanduskoostöö organisatsiooni hoiuleantud kirja lisana sellise organisatsiooni liikmesriikide hoiuleantud kirjadele.

3. Iga artiklis 21 osutatud riigi või piirkondliku majanduskoostöö organisatsiooni suhtes, kes ratifitseerib, võtab vastu või kiidab heaks käesoleva protokollis või ühineb sellega pärast kuueteistkümneenda ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmist, jõustub protokoll üheksakümnendal päeval pärast selle riigi või organisatsiooni ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmise päeva.

4. Protokollis kohaldatakse kavade, programmide, poliitika ja õigustloovate aktide suhtes, mille esimene ametlik ettevalmistav akt valmib pärast protokollis jõustumise päeva. Kui osaline, kelle jurisdiktsiooni all on kava, programmi, poliitika või õigustloovate aktide ettevalmistamine, on sama osaline, kelle suhtes kohaldatakse lõiget 3, kohaldatakse protokollis kavade, programmide, poliitika ja õigustloovate aktide suhtes, mille esimene ametlik ettevalmistav akt valmib pärast seda päeva, mil protokoll kõnealusel protokolliosalise suhtes jõustub.

Artikkel 25 PROTOKOLLIST TAGANEMINE

Pärast nelja aasta möödumist päevast, mil protokoll osalise suhtes jõustus, võib see osaline igal ajal protokollist taganeda, teatades sellest hoiulevõtjale kirjalikult. Taganemine jõustub üheksakümnendal päeval pärast seda, kui hoiulevõtja on kirjaliku teate kätte saanud. Selline taganemine ei mõjuta käesoleva protokollis artiklite 5–9, 11 ja 13 kohaldamist seoses protokollis kohase keskkonnamõju strateegilise hindamisega, mille tegemist on juba alustatud, või artikli 10 kohaldamist seoses juba esitatud teatise või taotlusega, enne kui niisugune taganemine jõustub.

Artikkel 26 AUTENTSED TEKSTID

Protokollis originaal, mille inglisis-, prantsus- ja venekeelne tekst on võrdselt autentne, antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

Kiiev (Ukraina), kahekümne esimene mai, kahe tuhande kolmas aasta.

LISAD

I LISA

Artikli 4 lõikes 2 osutatud projektide loetelu

1. Naftatööstusettevõtted (välja arvatud ettevõtted, kus toornaftast valmistatakse üksnes määrdeaineid) ja päevas vähemalt 500 tonni sütt või bituumenkilti gaasistavad või vedeldavad rajatised.
2. Soojuselektrijaamad ja muud põletusrajatised, mille soojatootlikkus on vähemalt 300 megavatti, ja tuumaelektrijaamad ning muud tuumareaktorid (välja arvatud lõhustuvate ja lähteainete tootmiseks ja muundamiseks mõeldud uurimisrajatised, mille suurim võimsus ei ületa 1 kilovatti pidevat soojusvõimsust).
3. Rajatised, mis on ette nähtud üksnes tuumkütuse tootmiseks või rikastamiseks, kasutatud tuumkütuse töötlemiseks või ladustamiseks, radioaktiivsete jäätmete lõpphoiustamiseks ja töötlemiseks.
4. Suured rajatised malmi ja terase esmaseks sulatamiseks ning mitteraudmetallide tootmiseks.
5. Rajatised asbesti kaevandamiseks ning asbesti ja asbesti sisaldavate toodete töötlemiseks ja muundamiseks, kui neis toodetakse: asbestsemendist valmistooteid üle 20 000 tonni aastas; hõrdematerjale üle 50 tonni valmistooteid aastas; muid tooteid, milles kasutatakse üle 200 tonni asbesti aastas.
6. Keemiakombinaadid.
7. Kiirteede, ekspressteede¹ ja pikamaavedudeks vajalike raudteede ja vähemalt 2100 m pikkuse peamaandumisrajaga lennuväljade² ehitamine.
8. Suure läbimõõduga nafta- ja gaasitorujuhtmed.
9. Kaubasadamad, samuti siseveeteed ja siseveeliikluseks mõeldud sadamad enam kui 1350-tonniste laevadele.
10. Jäätmekäitlusrajatised mürgiste ja ohtlike jäätmete põletamiseks, keemiliseks töötlemiseks või ladestamiseks.
11. Suured tammid ja veehoidlad.
12. Põhjaveevõtuga seotud toimingud, kui võetava vee kogus on vähemalt 10 miljonit kuupmeetrit aastas.
13. Pulbi ja paberi tootmine vähemalt 200 õhukuiva tonni päevas.
14. Suured kaevandused, metallimaakide või söe kaevandamine, kohapealne tootmine ja töötlemine.
15. Süsivesinike tootmine avamerel.
16. Suured rajatised nafta, naftakeemia- ja keemiatoodete ladustamiseks.

17. Suurte alade lageraie.

II LISA
Muud artikli 4 lõikes 2 nimetatud projektid

1. Maakorraldustööd.

2. Projektid harimata maa või poollooduslike alade kasutuselevõtuks intensiivpõllunduses.

3. Põllunduslikud veemajandusprojektid, sealhulgas niisutus- ja kuivendustööd.

4. Intensiivkarjakasvatuse (sealhulgas kodulinnukasvatuse) rajatised.

5. Esmakordne metsastamine ja raadamine maakasutusviisi muutmiseks.

6. Intensiivkalakasvatus.

7. Tuumaelektrijaamad ja muud tuumareaktorid³, sealhulgas nende jaamade või reaktorite lammutamine või kasutusest kõrvaldamine (välja arvatud lõhustuva ja muundmaterjali tootmiseks ning muundamiseks mõeldud uurimisrajatised, mille suurim pidev soojusvõimsus ei ületa 1 kilovatti), mis ei ole nimetatud I lisas.

8. Selliste elektriõhuliinide ehitamine, mille pinge on vähemalt 220 kV ja pikkus vähemalt 15 km, ning muud projektid elektri edasitoimetamiseks õhuliinide kaudu.

9. Tööstusrajatised elektri, auru ja sooja vee tootmiseks.

10. Tööstusrajatised gaasi, auru ja sooja vee edasitoimetamiseks.

11. Fossiilkütuste ja maagaasi maapealne ladustamine.

12. Põlevgaaside maa-alune ladustamine.

13. Sõe ja ligniidi tööstuslik brikettimine.

14. Hüdroelektrijaamad.

15. Rajatised tuulejõu kasutamiseks energiatootmiseks (tuuleelektrijaamad).

16. Muud kui I lisas nimetatud rajatised, mille otstarve on:

– tuumkütuse tootmine või rikastamine;

– kasutatud tuumkütuse töötlemine;

– kasutatud tuumkütuse lõppladustamine;

– üksnes radioaktiivsete jäätmete lõppladustamine;

– üksnes kasutatud tuumkütuse ladustamine (kavandatud rohkem kui 10 aastaks) mujal kui tekkekohas; või radioaktiivsete jäätmete töötlemine ja ladustamine.

17. Karjäärid, avakaevandamine ja turbatootmine, mida ei ole nimetatud I lisas.

18. Allmaakaevandamine, mida ei ole nimetatud I lisas.

19. Maavarade kaevandamine mere- ja jõepõhjast (tragidega).

20. Sügavapuurimine (eelkõige puurimine maasoojuse kasutamiseks, puurimine tuumajäätmete ladustamiseks, puurimine veevarude kasutamiseks), välja arvatud puurimine pinnase püsivuse uurimiseks.
21. Maapealsed tööstusrajatised söe, nafta, maagaasi ja maakide ning bituumenkildi tootmiseks.
22. Malmi ja terase esmane sulatamine, välja arvatud I lisas nimetatu.
23. Rajatised malmi või terase tootmiseks (esmane või teisene sulatamine), sealhulgas pidevvalu.
24. Rajatised raudmetallide töötlemiseks (kuumvaltspingid, haamersepikojad, kaitsva sulatatud metallpinde paigaldamine).
25. Raudmetallide valukojad.
26. Rajatised muude toormetallide kui raua tootmiseks maakidest, rikastatud maakidest või muust toormest metallurgiliste, keemiliste või elektrolüütiliste menetlustega, välja arvatud I lisas nimetatud.
27. Rajatised, kus sulatatakse, sealhulgas sulandatakse mitteraudmetalle, välja arvatud väärismetallid, kuid kaasa arvatud teisesed (puhastamise, valamise jne) tooted, välja arvatud I lisas nimetatud.
28. Rajatised metallide ja plastide pindtöötluks elektrolüütilise või keemilise menetlusega.
29. Mootorsõidukite tootmine ja kokkupanemine ning sõidukimootorite tootmine.
30. Laevatehased.
31. Rajatised õhusõidukite ehitamiseks ja parandamiseks.
32. Raudteeseadmete tootmine.
33. Metallistantsimine lõhkeaine abil.
34. Rajatised metallimaakide särdamiseks ja paagutamiseks.
35. Koksiahjud (söe utmine).
36. Tsemenditehased.
37. Rajatised klaasi, sealhulgas klaaskiudude valmistamiseks.
38. Rajatised mineraalainete sulatamiseks, sealhulgas mineraalkiudude valmistamiseks.
39. Keraamiliste toodete, eelkõige katusekivide, telliste, tulekindlate telliste, kahhelkivide, kivesemete või portselani valmistamine põletamise teel.
40. Rajatised kemikaalide tootmiseks või vahesaaduste töötlemiseks, välja arvatud I lisas nimetatud.
41. Taimekaitsevahendite ja ravimite, värvide ja lakkide, elastomeeride ja peroksiidide tootmine.
42. Rajatised nafta, naftakeemia- või keemiatoodete ladustamiseks, välja arvatud I lisas nimetatud.

43. Taimse ja loomse õli ja rasva tootmine.
44. Loomsete ja taimsete toodete pakendamine ja konservimine.
45. Piimatoodete tootmine.
46. Õlle- ja linnasetootmine.
47. Maiustuste ja siirupi tootmine.
48. Tapamajad.
49. Rajatised tärklise tööstuslikuks valmistamiseks.
50. Kalajahu- ja kalaõlivabrikud.
51. Suhkruvabrikud.
52. Tööstusrajatised tselluloosi, paberi ja papi tootmiseks, välja arvatud I lisas nimetatud.
53. Tehased kiudude või tekstiili eeltöötamiseks või värvimiseks.
54. Tehased nahkade parkimiseks.
55. Rajatised tselluloosi töötlemiseks ja tootmiseks.
56. Elastomeertoodete valmistamine ja töötlemine.
57. Rajatised tehismineraalkiudude tootmiseks.
58. Rajatised lõhkeainete taastamiseks või hävitamiseks.
59. Rajatised asbesti tootmiseks ja asbesttoodete valmistamiseks, välja arvatud I lisas nimetatud.
60. Rajatised loomakorjuste käitlemiseks.
61. Mootorite, turbiinide ja reaktorite katsetuspingid.
62. Alalised mootorsõidukite võidusõidu- ja katserajad.
63. Gaasi või nafta edasitoimetamiseks mõeldud torujuhtmed, välja arvatud I lisas nimetatud.
64. Kemikaalide edasitoimetamiseks mõeldud torujuhtmed läbimõõduga üle 800 mm ja pikkusega üle 40 km.
65. Raudteede ning ühendvedudeks vajalike ümberlaadimisrajatiste ja -jaamade, välja arvatud I lisas nimetatud raudteeobjektide ehitamine.
66. Trammiteede, kõrgendatud ja maa-aluste raudteede, rippteede ja samalaadsete üksnes või peamiselt reisijateveoks kasutatavate eriteede ehitamine.
67. Teede ehitamine, sh olemasolevate ja välja arvatud I lisas nimetatud teede ümberkavandamine ja (või) laiendamine.

68. Sadamate ja sadamarajatiste, sh kalasadamate ja välja arvatud I lisas nimetatud sadamaobjektide ehitamine.
69. Siseveeteede ja siseveeliikluseks mõeldud sadamate, välja arvatud I lisas nimetatud sisevete objektide ehitamine.
70. Kaubasadamad, maaga ühendatud laadimis- ja mahalaadimiskaid ja välisadamad, välja arvatud I lisas nimetatud.
71. Kanalite ja tulvatõrjerajatiste ehitamine.
72. Lennujaamade⁴ ja lennuväljade, välja arvatud I lisas nimetatud lennundusobjektide ehitamine.
73. Jäätmekäitlusrajatised (sh prügilad), välja arvatud I lisas nimetatud.
74. Põletusrajatised tavajäätmete põletamiseks või keemiliseks töötlemiseks.
75. Metallijäätmete, sealhulgas kasutamiskõlbmatute sõidukite ladustamine.
76. Setteladestuskohad.
77. Põhjaveevõtt või põhjavee taastootmine, välja arvatud I lisas nimetatud.
78. Rajatised veevarude ülekandmiseks vesikondade vahel.
79. Reoveepuhastid.
80. Tammid ja muud rajatised vee kinnihoidmiseks, pikaajaliseks või alaliseks säilitamiseks, välja arvatud I lisas nimetatud.
81. Rannikurajatised erosiooni vältimiseks ja rannikut muutvad tööd nagu näiteks kaldavallide, muulide, sadamatammide ja muude merekaitserajatiste ehitamine, välja arvatud selliste rajatiste hooldamine ja ümberehitamine.
82. Pikkade akveduktide ehitamine.
83. Suusarajad, -tõstukid, kõisteed ja nendega seotud rajatised.
84. Jahisadamad.
85. Linnast väljas asuvad puhkekülad ja hotellikompleksid ning nendega seotud rajatised.
86. Alalised telkimisplatsid ja sõidukelamulaagrid.
87. Lõbustuspargid.
88. Tööstuspiirkondade arendustööd.
89. Linnaarendustööd, sealhulgas kaubanduskeskuste ja parklate ehitamine.
90. Merepõhja muutmine maismaaks.

Artikli 5 lõikes 1 osutatud tõenäoliselt olulise keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele avalduva mõju määramise kriteeriumid

1. Kava või programmi asjakohasus keskkonnakaalutluste, sealhulgas tervisekaalutluste arvesse võtmise seisukohalt, eelkõige seoses säästva arengu edendamisega.
2. Mil määral loob kava või programm raamistiku projektidele või muule tegevusele seoses asukoha, olemuse, suuruse ja toimimistingimuste või siis vahendite eraldamisega.
3. Mil määral mõjutab kava või programm teisi kavasid või programme, sealhulgas neid, mis kuuluvad kavade või programmide hierarhiasse.
4. Kava või programmiga seotud keskkonnaprobleemid, sealhulgas terviseprobleemid.
5. Keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele, avalduva mõju olemus, näiteks tõenäosus, kestus, sagedus, pöördumus, suurus ja ulatus (näiteks tõenäoliselt mõjutatav geograafiline ala või elanikkond).
6. Ohud keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele.
7. Piiriülene mõju.
8. Mil määral kava või programm mõjutab väärtuslikke või ohualteid alasid, sealhulgas maastikke, mis on riigi või rahvusvahelise kaitse all.

IV LISA

Artikli 7 lõikes 2 nimetatud teave

1. Kava või programmi sisu ja peamiste eesmärkide lühiiseloostus ning seosed muude kavade ja programmidega.
2. Keskkonna, sealhulgas tervise praeguse olukorra asjakohased aspektid ja tõenäoline areng juhul, kui kava või programmi ei rakendata.
3. Keskkonna, sealhulgas tervise erijooned piirkondades, mida tõenäoliselt oluliselt mõjutatakse.
4. Kava või programmiga seotud keskkonnaprobleemid, sealhulgas terviseprobleemid.
5. Rahvusvahelise, riigisisese või muu tasandi keskkonnaeesmärgid, sealhulgas inimese tervisega seotud eesmärgid, mis on seotud kava või programmiga, ja kuidas neid eesmärke või muid keskkonnakaalutlusi, sealhulgas tervisekaalutlusi selle koostamisel arvesse on võetud.
6. Artikli 2 lõikes 7 määratletud tõenäoliselt oluline keskkonnamõju, sealhulgas tervisega seotud mõju.⁵
7. Meetmed, mille abil vältida, vähendada või leevendada kava või programmi rakendamisega keskkonnale, sealhulgas inimeste tervisele kaasneva võivat mis tahes kahjulikku mõju.
8. Ülevaade alternatiivide hulgast valiku tegemise põhjustest ja kirjeldus, kuidas hindamine korraldati ning millised raskused nõutava teabe kogumisel ilmnesid, näiteks tehnilised puudujäägid või teadmiste nappus.
9. Kava või programmi rakendamisega kaasneva keskkonnamõju, sealhulgas tervisemõju

kavandatud seiremeetmed.

10. Tõenäoliselt oluline piiriülene mõju keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele.

11. Esitatud teabe mittetehniline kokkuvõte .

V LISA

Artikli 8 lõikes 5 nimetatud teave

1. Kavandatud kava või programm ja selle olemus.

2. Selle vastuvõtmise eest vastutav asutus.

3. Kavandatud menetlus, sealhulgas:

(a) Menetluse alustamine.

(b) Avalikkuse osalemisvõimalused.

(c) Kavandatud avaliku arutelu aeg ja koht.

(d) Asutus, kellelt võib saada asjakohast teavet ja koht, kus see on avalikkusele kättesaadavaks tehtud.

(e) Asutus, kellele võib esitada kommentaare ja küsimusi ning kommentaaride või küsimuste edastamise ajakava.

(f) Keskkonna-, sealhulgas tervisealane teave, mis on kavandatud kava või programmi rakendamise seotud ja on kättesaadav.

4. Kas on tõenäoline, et kava või programmi suhtes kohaldatakse piiriülest hindamismenetlust.

¹ Käesolevas protokollis kasutatakse järgmisi mõisteid:

kiirtee – spetsiaalselt mootorsõidukiliikluseks kavandatud ja ehitatud tee, mis ei ole mõeldud sellega piirnevate kinnistute tarbeks ning:

(a) millel on kummagi sõidusuuna jaoks, kui üksikud kohad ja ajutised olukorrad välja arvata, eraldi sõiduteed, mis on omavahel eraldatud eraldusribaga, mida ei kasutata liikluseks, või erandjuhul muude vahenditega;

(b) mis samal tasandil ei ristu ühegi tee, raudtee, trammitee ega jalgteega; ja (c) on spetsiaalselt kiirteena tähistatud; *ekspresste* – mootorsõidukiliikluseks ettenähtud tee, millele saab peale sõita ainult eritasandiliselt ristteelt ja reguleeritud ristmikelt ning millel peatumine ja parkimine sõidurajal (sõiduradadel) on keelatud.

² Käesolevas protokollis on “lennujaam” 1994. aastal rahvusvahelise tsiviillennundusorganisatsiooni asutanud Chicago konventsiooni määratlusele vastav lennujaam (lisa 14).

³ Käesolevas protokollis ei ole tuumaelektriijaamad ja muud tuumareaktorid enam kõnealused rajatised, kui kogu tuumakütus ja muud radioaktiivselt saastunud ained on rajatise asukohast alaliselt kõrvaldatud.

⁴ Käesolevas protokollis on lennujaam 1994. aastal rahvusvahelise tsiviillennundusorganisatsiooni asutanud Chicago konventsiooni määratlusele vastav lennujaam (lisa 14).

⁵ See mõju peaks hõlmama sekundaarseid, kumulatiivseid, sünergilisi, lühiajalisi, keskmise pikkusega ja pikaajalisi püsivaid ja ajutisi, positiivseid ja negatiivseid mõjuliike.